

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Викладач: Андрійшин Л. К.

I курс

Теми для самостійного опрацювання студентами:

Життя і творчість Миколи Вороного

I. Виклад нового матеріалу

1. Біографія М. Вороного
2. Мотиви лірики М. Вороного
 - а) дитячі та юнацькі роки М. Вороного;
 - б) хто з корифеїв українського театру мав особливий вплив на митця?
 - в) життя М. Вороного в радянській час;
 - г) трагічна доля батька і сина Вороних.

Вірш-оригінал М. Вороного

За Україну

*З огнем завзяття
Рушаймо, браття,
Всі вперед!
Слушний час
Кличе нас,
Ну-ж бо враз
Сповнять святий наказ!*

Приспів:

*За Україну, за її долю,
За честь і волю, за народ.
Ганебні пута
Ми вже порвали
І зруйнували
Царський трон!
З-під ярем
І з тюрем,
Де був гніт,*

*Ми йдемо на вольний світ!
О Україно!
О рідна Ненько,
Тобі вірненько
Присягаєм:
Серця кров
І любов
Все тобі
Віддати в боротьбі.
Вперед же, браття!
Наш прапор має
І сонце сяє
Нам в очах!
Дружний тиск,
Зброї блиск,
Кари гнів,
І з ним свобідний спів.*

Музика написана композитором Я. Ярославенко в 1917р.

Патріотична поема «Євшан-зілля»

1. Чому письменник порівнює легенду з Галицького літопису з життям українців свого часу?
2. З якої причини погляди батька та сина з роду половців не сходилися.
3. Чому народний співець піснею намагався розбудити свідомість юнака.
4. Як відреагував отрок на запах Євшан-зілля.

Патріотичні мотиви лірики М. Вороного

«Коли не любиш рідний край», «Горами, горами», «Молодий патріот».

Інтимна лірика М. Вороного

«Ти не моя», «Ти не любиш мене»,

«Привітання» (звернення поета до сина)

Вірш «За Україну» вивчити напам'ять!!!

Тема: Життєвий і творчий шлях Олександра Олеся (О. І. Кандиба)

1. Біографія поета. Життя і творчість письменника в Україні.
2. Життя і творчість Олеся-емігранта.
3. Чому твори письменника виходили в СРСР дуже малим тиражем і далеко не повністю.

Олександр Іванович Кандиба народився 5 грудня 1878р. на хуторі Кандиби біля Білопілля Сумська область — український поет, драматург, представник символізму. Свої твори публікував під псевдонімом Олександр Олесь. Батько поета та політичного діяча Олега Ольжича.

Початкову освіту здобув у сільській школі. У віці 15 років вступив до хліборобської школи у містечку Деркачі неподалік Харкова. Там Олександр брав участь у випуску рукописних журналів «Комета» та «Первоцвіт», в яких з'являються його перші вірші.

Став вільним слухачем агрономічного відділення Київського політехнічного інституту, незабаром через матеріальні нестатки Олесь змушений був залишити його. Працював у маєтку промисловця практикантом.

У 1903 р. Олесь склав іспит із латини і вступив до Харківського ветеринарного інституту. Під час навчання в інституті водночас заробляв на прожиття статистиком у земстві.

1907 року одружився з Вірою Свадковською, яка народила йому сина Олега Ольжича.

Перша поетична збірка поезій вийшла під назвою «З журбою радість обнялась» – 1907р.

1909р. виходить збірка «Поезії. Книга II», третя книга «Поезії». У 1921 р. виходить нова збірка «Перезва».

О. Олесь автор драми «По дорозі в казку», «Над Дніпром», «Ніч на полонині».

У 1921 р. емігрував в Австрію. Помер 22 липня 1944р., похований на Ольшанському кладовищі у Празі.

Згодом його перезахоронено у Києві на Байховому кладовищі.

Мотиви лірики О. Олеся

1. Патріотичні мотиви.

О. Олесь, ще до утворення УНР передбачає недовге її існування. Він бачив роз'єднаність українців, їхнє невміння знехтувати внутрішніми чварами перед лицем окупації.

Цій темі присвячений вірш

«Ми останні вже весла ламали
А над нами мушкети блищали,
І сміялися з нас вороги.
А між нами усе свої люди
Все сусіди, свати, земляки!»

Вірш «Доки ви будете ждять, кам'яні», «Із наших снів, з напівдумок неясних», «Христос Воскрес! Воскресне Україна!», «О краю мій! Схиляюсь на коліна».

Московсько-більшовицька окупація України відтворена поетом у ряді віршів: «Вона з мечем в руках боролась як орлиця», «В яких боях ти пам'ять розгубив», «Хіба ви знаєте хто ваша рідна мати», «Голод».

Лірика О. Олеся

Вірші: «Айстри», «Чари ночі», «Гроза пройшла... зітхнули трави», «Моїй матері».

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Чи є образ айстр символічним? Чому?**
- 2. Вірш «Чари ночі» вивчити напам'ять.**
- 3. Уміти аналізувати творчість поета.**

II курс

Теми для самостійного опрацювання студентами:

Українська література на початку 60-х років XX ст. «Шістдесятництво».

Рух шістдесятництва – громадсько-політичне явище в Україні середини XX ст., яке викликало хвилю соціальної активності суспільства, появу нових художніх явищ, напрямів, стилів. Це був ренесанс в українській літературі і мистецтві в 60-х роках.

Новаторство шістдесятників полягало в прагненні до вільного самовираження, до свободи слова правди. Література стає національно означеною, наповненою українською ментальністю. Молодь прагнула

національного самоусвідомлення. Стирання національних відмінностей, поширення русифікації, що мала призвести до злиття національних культур і створення наднаціональної культури, яка б послуговувалася російською мовою.

Гідною відповіддю на такі процеси стала праця Івана Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?»

На протести влада відповіла арештами та погромами. За ґратами опинилися: Сергій Параджанов, Микола Руденко, Василь Стус, Іван Світличний, В'ячеслав Чорновіл. Не стало Василя Симоненка, Алли Горської.

Нове відродження захлинулось. Творчість ряду авторів була під забороною. Піддаються критиці твори Олеса Гончара, Григора Тютюнника, Романа Іваничука, Олеса Бердника, Євгена Гуцала. Чим дужче лютувала партійна критика, тим більше сприймалося все нове, свіже, сміливе.

У 80-ті роки появляються твори Ліни Костенко, Валерія Шевчука, Юрія Щербака: появилися перші надії на незалежність і свободу.

Завдання на самостійне опрацювання:

- 1. Написати реферати по вивченню творчості Василя Симоненка**
- 2. Вивчити напам'ять вірш «Ти знаєш, що ти людина?»**
- 3. Вивчити напам'ять вірш Василя Стуса «Як добре те, що смерті не боюсь я».**

Дмитро Павличко

План

1. Життя і творчість Д. Павличка.
2. Поетичні збірки «Любов і ненависть», «Моя земля».
3. Аналіз вірша «Коли ми йшли удвох з тобою».
4. Вірш «Коли помер кривавий Торквемада».
5. Вірші «Ти зрікся мови рідної» та «О рідне слово, хто без тебе я».
6. Пісенна творчість Д. Павличка «Два кольори», «Дзвенить у зорях небо чисте», «Я стужився, мила, за тобою», «Явір і яворина», «Пісня про Україну».

Народився Д. Павличко 28 вересня 1929 року у селі Стопчатів на Івано-Франківщині. Сьогодні живе і працює в м. Київ.

Творчість Д. Павличка – яскрава сторінка у розвитку української літератури ХХ ст. Він чимало зробив для розвитку поетичної мови, розширення можливостей різних поетичних форм.

Д. Павличко відіграє значну роль в поповненні пісенної скарбниці нашого народу. У його творчості присутні багатство і яскравість мелодій, віршованого слова, зв'язок з усною народною творчістю, а також співпраця з відомими українськими композиторами, зокрема з О. Білашем (пісні «Лелеченьки», «Впали роси на покоси»). За своєю колоритністю та національною символікою «Два кольори» Д. Павличка споріднені з «Піснею про рушник» А. Малишка.

Завдання на самостійне опрацювання:

- 1. Біографія Д. В. Павличка**
- 2. Пояснити суть конфлікту в поезії «Коли ми йшли удвох з тобою»**
- 3. З ким асоціюється образ Торквемади у вірші «Коли помер кривавий Торквемада»**
- 4. Напишіть свої міркування щодо причин популярності пісні «Два кольори»**